

Managementletter 2020

Gemeente Berkelland

Definitief

19 januari 2021

stolwijk kennisnetwerk

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Berkelland

Doetinchem, 19 januari 2021
474001/HdF/NK

Geacht College,

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening over kalenderjaar 2020 van uw gemeente hebben wij een interimcontrole uitgevoerd. Naar aanleiding van deze controle rapporteren wij u over onze bevindingen en aanbevelingen. De bevindingen en aanbevelingen zijn bedoeld als constructieve input voor het College en management als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van uw organisatie.

Wij hebben de interimcontrole verricht in overeenstemming met het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften. Nederlands recht vereist onder andere dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het College van Burgemeester en Wethouders. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Bedankt voor uw vertrouwen

Tot slot willen wij onze dank uitspreken voor de medewerking die ons gedurende de uitvoering van onze werkzaamheden is verleend en de prettige wijze van samenwerking.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA w.g. mevr. H.G.J. de Feiter RA

gemeente Berkelland

Waar bent u naar op zoek?

Inhoudsopgave

1. Kernpunten

2. Aandachtspunten
Raad

3. Algemene
beheersing

4. Beheersing
processen

5. Follow-up
aanbevelingen

6. Aandachtspunten
jaarrekening

7. Ontwikkelingen
wetgeving

8. Afsluiting

Kernpunten

Onze kernpunten

Corona

Het jaar 2020 staat in het teken van de coronacrisis. Het financieel effect in totaliteit in de toekomst is nog niet te overzien: project worden doorgeschoven, subsidies vertragen, de economische gevolgen en wat allemaal nog op ons af komt. Voor 2020 ligt er een goede balans tussen de uitgaven en de vergoedingen van het Rijk. Door de crisis is het digitaal werken op onderdelen versneld toegepast. De interne beheersing van de financiële handelingen is niet gewijzigd en daarmee stabiel gebleven. De genomen maatregelen om de crisis op te vangen (WMO/Jeugd/Vervoer/subsidies) vragen om specifieke aandacht en stappen om de rechtmatigheid hiervan te garanderen.

Ons beeld van de algemene beheersing

De governance is ingericht. Integriteit heeft de aandacht.

Er is sprake van een hoog ambitieniveau om plannen te realiseren. De PDCA cyclus vraagt voortdurende de aandacht van de organisatie. Er lopen diverse projecten om de financieel organisatorische zaken verder op orde te krijgen. De verslaggeving in de P&C cyclus is verbeterd en wordt doorontwikkeld.

Enkele adviezen uit de managementletters van voorgaande jaren zijn in 2020 opgevolgd, veel adviezen zijn onderhanden en enkele zijn nog niet gestart. Er zijn door ons ook nieuwe aanbevelingen gedaan.

Met ingang van het jaar 2021 stelt het College zelf de rechtmatigheid vast en legt hierover verantwoording af aan de Raad. Het instrumentarium is in ontwikkeling. Een aantal stappen zijn hiervoor nog wel noodzakelijk.

Samenvatting

Top 3 risico's

1. Rechtmatigheid inkoopprocedure

De EU-aanbestedingsregels zijn complex. Door de verantwoordelijkheid voor de juiste inkoopprocedure bij de budgetbeheerder neer te leggen bestaat het risico dat een inkoop niet volgens de juiste spelregels wordt gedaan. Voor uw gemeente zijn er onrechtmatigheden in de inkoopprocedures omdat zij niet Europees zijn aanbesteed. De omvang voor 2020 wordt in de komende maanden duidelijk.

2. Rechtmatigheid van de prestaties

Door het ontbreken van een scheiding tussen de goedkeuring van de geleverde prestatie en de autorisatie van de factuur wordt het risico gelopen dat er geld uit de gemeente gaat zonder dat daar een prestatie tegenover staat. Voor uw gemeente is het een uitdaging om de prestaties op de facturen over 2020 goed te kunnen onderbouwen. Dit probleem speelt bij vele gemeenten en landelijk komt hier steeds meer aandacht voor, zowel binnen de gemeenten als in de accountantscontrole.

3. Volledigheid baten bouwleges

Uw gemeente heeft in 2020 een nieuw systeem voor de bouwleges ingevoerd. Dit systeem voldoet nog niet aan de juistheids-, volledigheds- en controlevereisten en staat los van de financiële administratie. Over 2020 zullen hierop bijzondere controles noodzakelijk zijn die de juistheid en volledigheid van de gefactureerde en verantwoorde leges duidelijk maken.

Aandachtspunten Raad

Van de gemeenteraad hebben wij 3 aandachtspunten meegekregen.

Aandachtspunten Raad

Speerpunten en bevindingen

Speerpunt 1: Voorkomen van fraude

Dit onderwerp is actueel gelet op verschillende berichten in de media over fraude in andere gemeenten. Dit is voor de Auditcommissie de aanleiding om de accountant te laten onderzoeken hoe de interne controle en het inkoopproces in de gemeente Berkelland is geregeld en welke aanbevelingen er gedaan kunnen worden. Overigens is het goed te melden dat de accountant bij de controle rapporteert als hij of zij dingen ziet waarbij hij het vermoeden heeft van fraude.

Bevindingen

De onlangs in de media verschenen fraude is met name ontstaan als gevolg van het opstellen van valse facturen zonder dat daar een prestatie aan ten grondslag lag voor de desbetreffende gemeente. Dit risico hebben wij bij de gemeente Berkelland ook onderkend en daarvoor verwijzen wij u naar risico 2 van de top 3 risico's.

Budgetbeheerders zijn bevoegd tot bestellen, ontvangen van goederen/diensten en het autoriseren van facturen. Er is geen tweede medewerker die tekent voor ontvangst van de goederen/diensten. Jaarlijks wordt in het kader van de verbijzonderde interne controle een steekproef gedaan op het bewijs van de geleverde goederen en/of diensten. Eind 2020 is deze toets nog onderhanden. Bij deze toets zal ook de juistheid van de verwerking in de financiële administratie worden beoordeeld (BTW en juiste kostensoort, juiste programma).

Wij adviseren u

- *Het vier-ogen-principe geautomatiseerd af te dwingen waarbij een budgetbeheerder bestelt en een andere medewerker autoriseert voor de geleverde prestatie;*
- *De onderbouwing van de geleverde goederen en/of diensten digitaal vast te leggen bij iedere factuur;*
- *De kwaliteit van de onderbouwingen van de geleverde prestatie steekproefsgewijs middels verbijzonderde interne controle uit te voeren.*

Van de gemeenteraad hebben wij 3 aandachtspunten meegekregen.

Aandachtspunten Raad

Speerpunten en bevindingen

Bevindingen

Fraude risico analyse

In december 2019 is door KPMG een frauderisico-inventarisatie opgesteld. Hierin staan de risico's met betrekking tot het inkoopproces zoals wij deze ook onderkennen in de top 10. De organisatie gaat in 2021 aan de slag met de opvolging van de aanbevelingen die in de rapportage staan vermeld. Dit betreft onder meer de aandachtsgebieden cultuur & gedrag, zorg, belangenverstrengeling, aanbesteding en informatiebeveiliging.

Nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik

In 2019 hebben wij het College geadviseerd een nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik op te stellen waarin de filosofie, algemene uitgangspunten en risicoanalyse maar ook maatregelen ter voorkoming en afdoening van misbruik en oneigenlijk gebruik zijn opgenomen. Geadviseerd wordt deze nota vast te laten stellen door Raad. Een dergelijke nota is niet wettelijk verplicht voorgeschreven omdat ervan uit wordt gegaan dat in de bestaande regelgeving veelal op adequate wijze rekening wordt gehouden met de relevante maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik. Een dergelijk overkoepelende nota informeert de Raad over de risico's en de getroffen maatregelen.

Het College geeft aan voorrang aan de opvolging van de aanbevelingen van de frauderisico analyse te geven, ten opzichte van het opstellen van een nota misbruik en oneigenlijk gebruik.

Van de gemeenteraad hebben wij 3 aandachtspunten meegekregen.

Aandachtspunten Raad

Speerpunten en bevindingen

Speerpunt 2: Rechtmatigheidsverantwoording

Door een komende wetwijziging moet het college vanaf het boekjaar 2021 de rechtmatigheidsverantwoording zelf afgeven in de jaarrekening. Op dit moment verstrekken externe accountants een controleverklaring met een oordeel inzake de getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekeningen van gemeenten. Door deze wijziging komt het zwaartepunt van de controle bij de organisatie te liggen. De accountant geeft in de toekomst nog wel de controleverklaring af met een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording door het college die in de jaarrekening wordt opgenomen. Doordat de organisatie zich op deze wijziging dient voor te bereiden is gekozen om de rechtmatigheidsverantwoording extra aandacht te geven in de jaarrekening van 2020 en met de accountant te kijken of de organisatie daar klaar voor is. De raad krijgt over de rechtmatigheidsverantwoording en over de keuzemogelijkheden van de raad nog extra informatie van het college. Dit is met de Auditcommissie afgesproken.

Bevindingen

Samenvattend kan gesteld worden dat de bewustwording voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voldoende aanwezig is. De ambitie is er om tijdig gereed te zijn. Voor een verdere uitwerking van de stand van zaken en de ontwikkelpunten verwijzen wij naar de pagina waarin we nader ingaan op de rechtmatigheidsverantwoording.

Van de gemeenteraad hebben wij 3 aandachtspunten meegekregen.

Aandachtspunten Raad

Speerpunten en bevindingen

Speerpunt 3: Aansluiting van de cijfers en de P&C documenten

De jaarrekening is gebaseerd op de administratie en planning & controlcyclus (P&C) van de gemeente. De accountantscontrole neemt daarom het onderliggende systeem ook mee in zijn controle. Ook neemt de accountant de financiële en controleverordening mee in de controle. Het is gebleken dat de tabellen en de bijbehorende tekst in de P&C documenten onvoldoende op elkaar aansluiten, maar ook de aansluiting van de teksten en getallen uit de P&C documenten onderling. Daarom stellen wij u voor om de accountant dit te laten onderzoeken voor het boekjaar 2020.

Bevindingen

Dit speerpunt zal nader uitgewerkt worden bij de controle op de jaarrekening. Wij zullen dan een expliciete toets uitvoeren op de consistentie van de gegevens uit de jaarrekening met het jaarverslag.

In de organisatie is extra capaciteit en tijd ingeruimd voor de check tussen de tabellen van het jaarverslag en de jaarrekening. Daarnaast zijn er meerdere koppelingen gelegd tussen de financiële administratie en de software voor het opmaken van het jaarverslag. Verdere innovatie wordt ook ingebracht middels de verdere uitrol van het project P&C.

De begroting 2021 is op diverse verplichte BBV onderdelen aangepast, waar mogelijk beperkt tot de wettelijk voorgeschreven informatie.

Wij adviseren het college in gesprek te gaan met de raad om de hoeveelheid tabellen en cijfers verder te reduceren.

Algemene beheersing

Meerdere aspecten van beheersing

Algemene beheersing

Tijdens onze interimcontrole controleren wij de interne beheersing van uw organisatie.

In dit hoofdstuk gaan we in op de effecten van de Corona voor uw organisatie. Verder geven wij ons beeld van de algemene beheersing, geven de ontwikkelingen weer en rapporteren over de ontwikkelpunten.

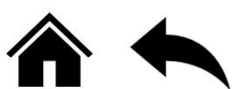
Daarnaast besteden wij aandacht aan de planning & control cyclus en aan de (verbijzonderde) interne controle. Dit met het oog de op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording over 2021.

Corona

Ons beeld van de algemene beheersing

**Uw planning & Control
Cyclus**

**Richting de
rechtmatigheids-
verantwoording**

Effecten voor uw organisatie

Inleiding

Sinds maart 2020 zijn we in de ban van het coronavirus. Na de eerste golf in het voorjaar liepen de besmettingen in het najaar op. Uw organisatie heeft veel acties ondernomen om de crisis op een goede manier op te vangen en de verspreiding tegen te gaan. In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de financiële effecten van de crisis, de wijze waarop de interne beheersing heeft gefunctioneerd c.q. welke risico's hier zijn ontstaan en het effect van de diverse genomen maatregelen op het oordeel bij de jaarrekening.

Financiële effecten

Belangrijke ontwikkelingen zijn middels raadsbrieven ter informatie met de raad gedeeld. In de bestuursrapportage (stand van zaken tot en met juli) zijn de financiële gevolgen voorzover deze bekend waren, per programma toegelicht.

De financiële effecten die Corona met zich meebrengt heeft invloed op verschillende onderdelen van de gemeente Berkelland. Op basis van de huidige inzichten (november 2020) lijkt er sprake te zijn van circa € 9,1 miljoen extra lasten. Daartegenover staan incidentele vergoedingen van het Rijk via de Algemene uitkering van € 9,1 miljoen.

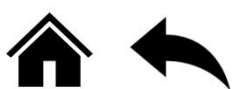
Vanuit de organisatie is het lastig om de baten en lasten aangaande Corona te prognosticeren, aangezien het onduidelijk is welke verdere maatregelen er door de overheid genomen worden. De extra lasten en minder baten als gevolg van Corona worden in principe binnen de programma's opgevangen.

Corona (1/2)

Het financieel effect in totaliteit in de toekomst is nog niet te overzien: projecten worden doorgeschoven, subsidies vertragen, de economische gevolgen en wat allemaal nog op ons af komt. Voor 2020 ligt er een goede balans tussen de uitgaven en de vergoedingen van het Rijk.

De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO) is/wordt door ROZ via SDOA verstrekt. De van het Rijk ontvangen vergoeding is volledig aan het ROZ via SDOA afgedragen.

Bij de WMO en jeugd is sprake van niet-geleverde, maar wel gedeclareerde zorg, in verband met de continuïteit van het zorglandschap. Deze kosten leiden niet tot een overschrijding van de begroting, want in de begroting 2020 is als uitgangspunt het volledige jaar zorgverlening opgenomen.

Effecten voor uw organisatie

Interne beheersing

Tijdens de periode van de intelligente lockdown is een aantal processen versneld gedigitaliseerd. Het verplichte thuiswerken heeft verder geen inbreuk gemaakt op de interne beheersing van de gemeente Berkelland.

Effect op rechtmatigheid

Als gevolg van de intelligente lockdown van half maart tot en met juni is aan een aantal organisaties financiële middelen ter beschikking gesteld, zonder dat hier prestaties tegenover stonden. Wij lichten dat hieronder verder toe:

- **WMO en Jeugd: Zorg in Natura**

Over de periode maart tot en met juni is aan zorgaanbieders een continuïteitsbijdrage verstrekt. De gemeente Berkelland is in nauw overleg met het samenwerkingsverband Sociaal Domein Achterhoek om hiervoor een oplossing uit te werken in de vorm van finale kwijting.

Voor de meerkosten die door de zorgaanbieders mogen worden gedeclareerd, volgt de gemeente Berkelland de declaratieregeling van het samenwerkingsverband Sociaal Domein Achterhoek.

- **WMO en jeugd: persoonsgebonden budget**

Het niet kunnen leveren van zorg tijdens de intelligente lockdown heeft zich ook voorgedaan bij de zorgaanbieders die ingehuurd worden vanuit een persoonsgebonden budget situatie.

Corona (2/2)

Hierover wordt aangegeven dat de gemeente verantwoordelijk is voor een inventarisatie bij alle budgethouders voor de omvang van de niet-geleverde zorg.

Wij adviseren u de inventarisatie bij de budgethouders in gang te zetten.

- **Doelgroepenvervoer (ZOOV)**

De vervoerders zijn voor 80% doorbetaald gedurende de intelligente lockdown. De overeengekomen contracten met de vervoerders bieden deze ruimte. Door ZOOV wordt de specifieke circulaire van de VNG als uitgangspunt gehanteerd.

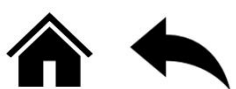
- **Subsidieverstrekingen**

In de periode maart t/m mei is aan een aantal instellingen subsidie verstrekt zonder dat hier een prestatie tegenover heeft gestaan.

Wij adviseren u om kaders te stellen inzake de niet-geleverde prestaties bij verstrekte subsidies.

- **Kwijtschelding huur**

Aan een aantal sportaccommodaties is kwijtschelding van de huur toegezegd. Het College heeft over de kaders hiervan een besluit genomen.

Ons beeld van de algemene beheersing.

Ons beeld van uw organisatie

Uw organisatie wordt sinds 2016 gestuurd op basis van de principes van zelforganisatie. De verantwoordelijkheden zijn laag in de organisatie belegd. Er is een informele cultuur. In 2021 wordt verder ingezet op centrale regie op de organisatieontwikkeling om de verschillende elementen bij elkaar te brengen, te regisseren, te monitoren en waar nodig expliciet te maken. Het programma Organisatie en Ontwikkeling is daartoe in het leven geroepen. Het doel van dit programma is om strategischer en vanuit centraal overzicht de organisatieontwikkeling vorm te geven. De regie richt zich op het creëren van samenhang, monitoring, verantwoording en prioritering van de verschillende processen. Hierin krijgen individuele jaargesprekken, de teamplannen en doorontwikkeling van de P&C cyclus een verdere ontwikkeling.

In de gemeente is een auditcommissie ingesteld met een actieve rol. Daarnaast is er een rekenkamercommissie die in 2020 de rapportage 'Quickscan naar de kwaliteit van raadsvoorstellen in de gemeente Berkelland' heeft uitgebracht.

In januari 2020 is een nieuwe financiële verordening vastgesteld met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019. In 2019 is een meerjarig controleprotocol vastgesteld.

Wij adviseren u het controleprotocol te publiceren op overheid.nl.

Algemene beheersing

In 2020 is de bemensing van de bedrijfsvoering in ontwikkeling. Na een vertraging in het eerste halfjaar is in het 2^e halfjaar een verdere impuls in gang gezet om in 2021 goed van start te kunnen gaan. De functie van concerncontroller is opgezet en tijdelijk ingevuld. Hiervoor zal in 2021 een vaste invulling worden gezocht. Een onafhankelijke, kritische blik lijkt een goede stap voor de organisatie.

Om de onafhankelijkheid te waarborgen adviseren wij u in de functieomschrijving van de concerncontroller de passeerbevoegdheid naar het College te formaliseren.

Vooruitlopend op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is tijdelijk ingehuurd om dit verder vorm te geven. Het team AO/IC is voor de uitvoering van de verbijzonderde interne controle opgericht en bemenst.

In december 2019 is door KPMG een frauderisico-inventarisatie opgesteld. De organisatie geeft voorrang aan de opvolging van de aanbevelingen die hierin staan vermeld ten opzichte van het opstellen van een nota misbruik en oneigenlijk gebruik.

Wij adviseren u door te gaan met de opvolging van de aanbevelingen.

Ons beeld van de algemene beheersing (2)

Ontwikkelingen in de organisatie

Wij hebben kennisgenomen dat de organisatie bezig is met onder meer de onderstaande projecten:

Evaluatie P&C cyclus

In 2019 zijn de P&C cyclus als geheel, de processen en de afzonderlijke documenten door een externe adviseur beoordeeld. De uitkomsten zijn in de auditcommissie besproken. Op basis van het rapport is een plan van aanpak opgesteld. Diverse adviezen zijn in 2020 opgepakt, zoals de leesbaarheid en overzichtelijkheid verbeteren, evenals een training voor budgethouders en budgetbeheerders. In de komende periode worden nog een aantal punten opgepakt, zoals het aanscherpen van de rollen, taken en verantwoordelijkheden en het aanscherpen van de verbindingen tussen de activiteiten en de budgetten.

Versterking financiële functie

Begin 2019 is door het team Financiën een actieplan ingezet om inzicht te krijgen in de financiën en de samenwerking tussen de programmamanagers en de uitvoering door de budgetbeheerders te verbeteren, regie te krijgen op de P&C cyclus en het proactief informeren. In 2020 heeft dit project een sterke relatie gekregen met het hiervoor genoemde project 'evaluatie P&C cyclus'. Er is nog een aantal acties onderhanden, zoals het aanpassen van een aantal financiële processen.

Algemene beheersing

Wij zien de volgende ontwikkelpunten

Verordening art 213a gemeente wet

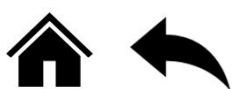
Er is een verordening inzake de doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken welke dateert uit 2005. De verordening vereist per raadsperiode een onderzoek van alle individuele organisatie eenheden en taken op basis van een planning die gedeeld is met de raad. Tot op heden zijn er geen doelmatigheids-/doeltreffendheidsonderzoeken door het College als zodanig aangemerkt.

Wij adviseren het College deze verplichting in te richten op basis van de voorwaarden zoals deze gesteld zijn in de verordening. Een alternatief is in overleg met de Raad de verordening aan te passen.

Normenkader

Het normenkader 2020 waarin de Raad de regelgeving aangeeft waaraan een accountant dient te toetsen, moet nog worden vastgesteld.

Wij adviseren u het normenkader voor aanvang van de jaarrekeningcontrole door de Raad vast te laten stellen.

Uw planning & control cyclus

De planning & control cyclus vormt de basis van uw beheersorganisatie en geeft u inzicht in wat uw organisatie wil bereiken en in welke mate u dat heeft bereikt. Hierbij maakt u gebruik van diverse instrumenten. Enerzijds om de doelstellingen te bepalen en vast te leggen en anderzijds om de voortgang en realisatie te monitoren. De doelstelling is om tijdig bij te kunnen sturen, zodat de doelen gehaald worden.

Begroting en meerjarenperspectief

De meerjarenbegroting over de periode 2020-2023 is op 5 november 2019 door de Raad vastgesteld. De begroting 2020 laat na de dekkingsvoorstellen een resultaat zien van nihil. Voor de jaren 2021-2023 zijn in deze begroting meerjarig oplopende tekorten te zien tot € 3,5 miljoen. Over de begroting 2020 is de provincie Gelderland kritisch, met name de ingeboekte bezuiniging op de jeugdzorg.

Het procesplan 'Berkelland in Balans' heeft als resultaat dat het meerjarig beeld in de begroting 2021-2024 een structureel sluitende begroting laat zien. De structurele oplossingen leiden tot een positief resultaat van € 2 miljoen in 2024. Om de begroting structureel sluitend te maken is een omvangrijke bezuiniging op het sociaal domein ingeboekt, worden de belastingen verhoogd en zijn er diverse ombuigingen uit het voorstel 'Berkelland in balans'.

Algemene beheersing

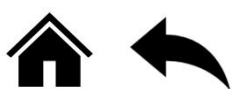
Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2021-2024 is beperkt rekening gehouden met de extra kosten als gevolg van Corona omdat dit nog niet bekend is.

Na de onttrekkingen aan de Algemene Reserve in 2019 voor onder meer de bestemmingsreserve Bestuurlijke claim, resteert voor 2020 nog een saldo van € 22 miljoen. Op basis van de begroting 2021 lijkt er geen significante onttrekking aan de Algemene Reserve noodzakelijk en is de voorspelling dat het niveau op € 22 miljoen blijft. De Algemene Reserve is voldoende voor de onderkende risico's.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt een aantal eisen aan de begroting. In 2019 hebben wij de eisen naast de meerjarenbegroting 2019-2022 gelegd. In de meerjarenbegroting van 2021-2024 zijn alle ontbrekende onderdelen alsnog toegevoegd en is de indeling aangepast op de voorschriften vanuit het BBV. Een drietal aanbevelingen zijn niet overgenomen:

- **Beleidsindicatoren**

Bij de diverse beleidsindicatoren wordt de realisatie van voorgaande jaren vermeld, maar niet overal worden de te bereiken doelstellingen voor het begrotingsjaar vermeld. Daarnaast adviseert de commissie BBV om de doelstellingen voor de jaren na het begrotingsjaar ook op te nemen. U heeft aangegeven dit niet te willen opnemen omdat niet gestuurd wordt op deze verplicht voorgeschreven beleidsindicatoren.

Uw planning & Control cyclus (2)

- **Vergelijkende cijfers**

In de begroting 2021 worden in de overzichten baten en lasten per programma kolommen met de realisatie 2016, 2017, 2018, 2019, begroting na berap, 2021, 2022, 2023 en 2024 getoond. Deze uitgebreide toelichting en de layout die hiervoor wordt gehanteerd, bevordert de overzichtelijkheid van de begroting niet. Volgens het BBV is alleen een toelichting op het totaal van de baten en lasten op het niveau van programma vereist voor het begrotingsjaar en de komende 3 jaren.

Wij adviseren u de informatie te beperken tot de voorgeschreven jaren.

- **Splitsing per activiteit**

De lasten en baten per programma worden per actie (wat gaan we ervoor doen?) toegelicht. Volgens het BBV is alleen een toelichting op totaal baten en lasten-niveau per programma noodzakelijk.

Wij adviseren u de overzichten van de baten en lasten per programma te comprimeren.

Tussentijdse informatievoorziening

De tussentijdse informatievoorziening bestaat uit 1 bestuursrapportage en een slotwijziging aan het einde van het jaar. In de bestuursrapportage (juli 2020) is een prognose aangegeven van een tekort van € 281.000 en wordt een verhelderend inzicht gegeven in de bereikte doelen en de gerealiseerde activiteiten.

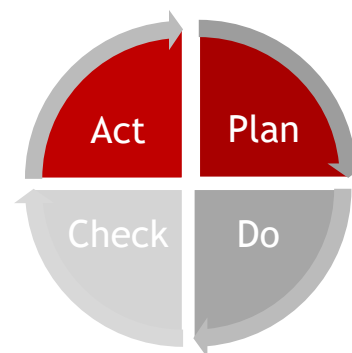
Algemene beheersing

De voortgang van de te bereiken doelen wordt per programma samengevat weergegeven aan de hand van een dashboard, waarin onderscheid wordt gemaakt in tijd, kwaliteit en geld. De indeling tijd, kwaliteit en geld is een extra toevoeging ten opzichte van de begroting, die in principe ingedeeld is in 'Wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten'. In de toelichting per programma staan veel kopjes tijd, kwaliteit en geld zonder tekst. De toevoeging van deze extra indeling bevordert de informatiewaarde en leesbaarheid niet.

Wij adviseren u de kopteksten tijd, kwaliteit en geld achterwege te laten indien hier geen aanvullende informatie over beschikbaar is.

Jaarrekening

Over de jaarrekening 2020 rapporteren wij in ons accountantsverslag.

Richting de rechtmatigheidsverantwoording

Over het jaar 2021 ligt de uitdaging voor het College in de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording voor de Raad op te stellen. Het College geeft daarin aan dat zij heeft gehandeld binnen de wet- en regelgeving van de financiële rechtmatigheidsvereisten. Het oordeel van de accountant zal vanaf dat jaar alleen een getrouwheidsoordeel zijn, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording een onderdeel is.

De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de totale controle van de jaarstukken. Hoewel er nog onzekerheden zijn over de precieze invulling, vormt een goede interne controle de basis voor het kunnen verstrekken van de rechtmatigheidsverantwoording.

Het voorstel voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van het wetsvoorstel 'Versterking decentrale rekenkamers'. Of het invoeringsjaar van de rechtmatigheidsverantwoording daadwerkelijk het verslagjaar 2021 zal zijn, is afhankelijk van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers. Het streven is nog steeds om met ingang van 2021 de rechtmatigheidsverantwoording te laten gelden.

De verantwoordingsgrens is een door de gemeenteraad vastgesteld bedrag, waarboven het College de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de reserves. De gemeenteraad is vrij om binnen de eerdergenoemde bandbreedte de grens te bepalen.

Algemene beheersing

Een mogelijkheid is om te differentiëren tussen de verantwoordingsgrens en de uit te voeren werkzaamheden. De verantwoordingsgrens kan bijvoorbeeld gesteld worden op 3% om een te gedetailleerde verantwoording te voorkomen. Dit is ook ons advies. De verbijzonderde interne controle kan op 1% controletolerantie worden uitgevoerd om zo aan te sluiten bij de grenzen van de accountantscontrole.

Het doel van de rechtmatigheidsverantwoording is met name om een groeiproces in gang te zetten dat gericht is op verbetering van de bedrijfsvoering en de interne beheersing van de processen. Het uitvoeren van verbijzonderde interne controle helpt de organisatie in control te komen.

Richting de rechtmatigheidsverantwoording

In 2020 is een start gemaakt met een opzet voor de werkzaamheden die leiden tot een gedegen grondslag voor de rechtmatigheidsverantwoording. Het theoretisch kader met de gedefinieerde processen zijn in een concept intern controleplan opgenomen. Dit plan wordt nu in het besluitvormingsproces gebracht.

Onze adviezen voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording zijn:

- 1. Het aanpassen van het controleprotocol, financiële verordening en controleverordening na de definitieve wetswijziging. In de financiële verordening zal de Raad de verantwoordingsgrenzen aangeven;*
- 2. Het vast laten stellen van het intern auditplan door het COO en het College;*
- 3. De opzet en bestaan van AO/IB voor materiële processen in kaart brengen ter onderbouwing van de betreffende controle aanpak per proces;*
- 4. Het aanmerken van proceseigenaren per te controleren proces;*
- 5. Het gebruik maken van standaard checklisten gebaseerd op het normenkader;*
- 6. Het tijdig, gedurende het jaar, uitvoeren van de werkzaamheden;*
- 7. Het bewaken van de uniformering en de uitvoering van de werkzaamheden;*
- 8. Het opstellen van standaard rapportages inzake de uitkomsten;*
- 9. Het structureel inplannen van de bespreking van de uitkomsten met de proceseigenaar;*

Algemene beheersing

10. Het periodiek rapporteren over de bevindingen aan het COO, het College en de auditcommissie;

11. Het monitoren van de aanbevelingen.

Status interne controle

De verbijzonderde interne controle (VIC) wordt in 2020 uitgevoerd door het daartoe ingerichte team AO/IC. Dit team valt onder de verantwoordelijkheid van de concernopdrachtgever Bedrijfsvoering en wordt functioneel aangestuurd door de concerncontroller. Voor 2020 is een planning voor de uit te voeren verbijzonderde interne controles opgesteld. De uitvoering heeft vertraging opgelopen en is aan het einde van het jaar gestart.

Wij adviseren u de geplande verbijzonderde interne controles uit te voeren en de uitkomsten te recapituleren en te bespreken met de concernopdrachtgevers.

Beheersing processen

Inzicht in de ontwikkeling van de aanbevelingen

In de komende pagina's nemen wij u mee in de bevindingen in de processen, de risico's en de aanbevelingen.

In onze vorige rapportages hebben wij diverse aanbevelingen gedaan om de risico's beter te beheersen. Bij onze controle hebben wij de opvolging van de aanbevelingen vastgesteld. Op de komende pagina's geven wij per bevinding de voortgang van deze aanbevelingen weer. Het jaartal van ontstaan is per bevinding opgenomen.

De kleuren geven de status van de opvolging weer:

Legenda	
	De organisatie heeft het advies opgevolgd en afgerond.
	De organisatie volgt het advies op. Het is onderhanden.
	Er is nog geen actie ondernomen.
	De organisatie gaat het advies niet opvolgen.
	Het is een nieuw advies.

Aanbevelingen

Voor de risico's waar directe gevolgen zijn voor de jaarrekening wordt dit separaat vermeld en aangeduid met dit teken:

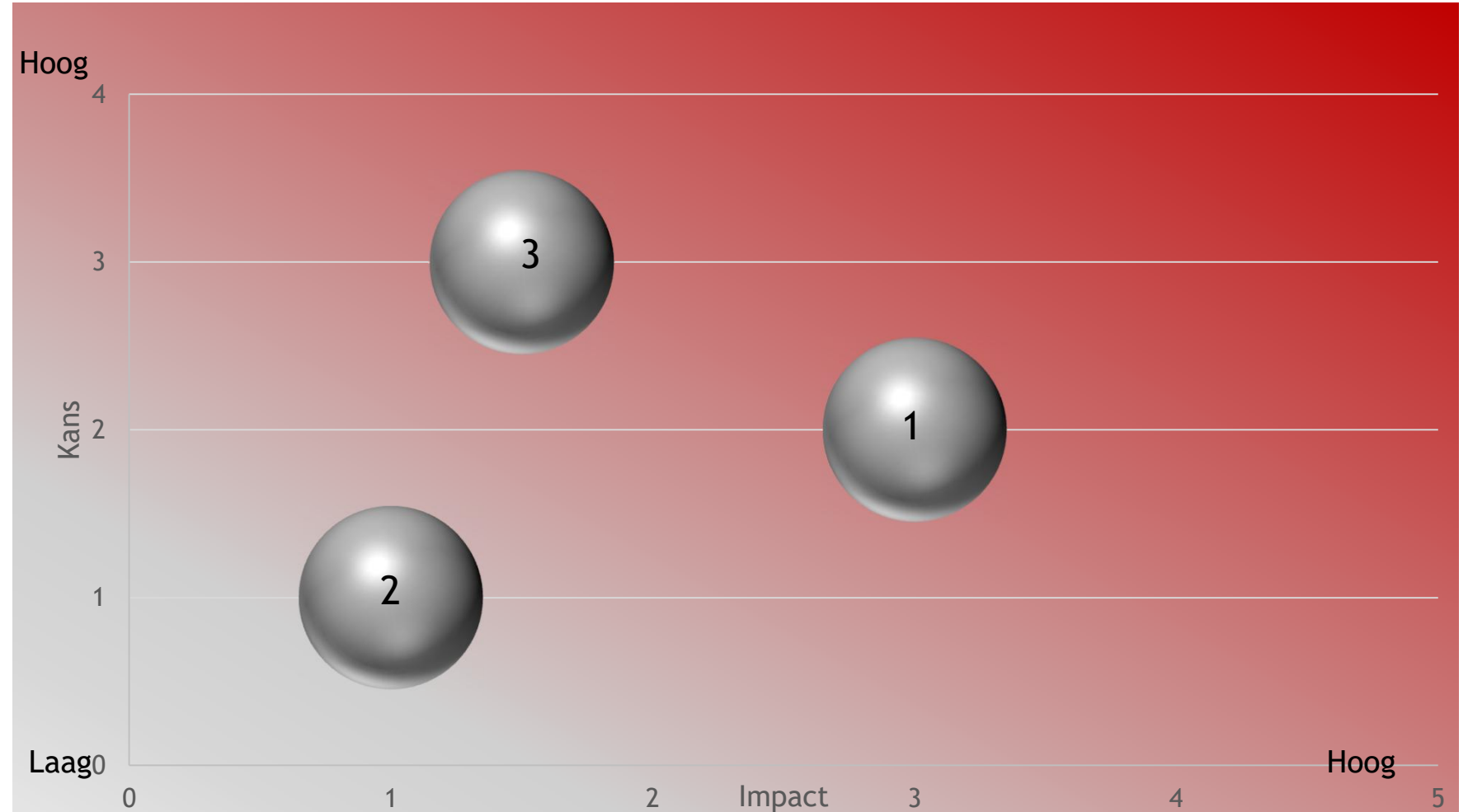

Risico's in beeld

In bijgaande grafiek hebben wij de geconstateerde top 3 risico's opgenomen. De omvang van het risico is afhankelijk van de kans dat het risico zich voordoet en de impact dat het risico heeft.

1. Naleving Europese aanbestedingen
2. Onderbouwing prestaties
3. Volledigheid baten leges WABO

Processen

1. Naleving Europese aanbestedingsregels (1/2)

Bevinding 2018-2020

Het inkoopproces is belegd bij de budgetbeheerder. Bij bestellingen is het niet verplicht de inkoopadviseur te raadplegen voor de juiste procedure. Door het ontbreken van een signaleringsmiddel wordt het risico gelopen dat een inkoop niet volgens de juiste spelregels wordt gedaan, met name bij grote inkopen die boven de Europese aanbestedingsgrens komen.

Het uitvoeren en bewaken van de spendanalyse is bij de inkoopadviseur belegd en wordt één keer per jaar uitgevoerd, aan het einde van het jaar. De inkoopadviseur heeft geen toegang tot het maken van de noodzakelijke rapportage.

Wij adviseren u de spendanalyse tijdig af te ronden en de inkoopadviseur hiertoe zelf het gewenste rapport te kunnen laten maken.

In het zaakstelsel is een aantal contracten geregistreerd, maar dit is niet volledig. U heeft aangegeven dat intern onderzoek wordt gedaan naar de mogelijkheden van een nieuw zaakstelsel.

Wij adviseren u een volledig contractenregister in te voeren en op basis daarvan een aanbestedingskalender op te stellen.

Top-3 risico

Follow-up 2019-2020

Op basis van de bevindingen van de controle 2018 en 2019 zijn acties ondernomen door nieuwe Europese aanbestedingen uit te schrijven. Echter door de lange looptijd van een aanbestedingsprocedure valt een deel van de inkopen in 2020 nog onder het oude contract van 2018 en is daarmee nog als fout aan te merken.

In 2019 is de procedure voor het inhuren van personeel aangescherpt om onrechtmatigheden te voorkomen.

In 2020 is de interne audit op de Europese aanbestedingen per eind december nog niet afgerond. Er zijn een aantal inkoopprocedures nu nog als onzeker aangemerkt als gevolg van het ontbreken van onderliggende documenten.

Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden om de contracten in beeld te krijgen. Er zijn nu circa 150 contracten in beeld. Dit is nog niet het volledige bestand. De input van deze contracten dient door de budgetbeheerders te worden aangeleverd.

In 2020 is verdere input gegeven in de organisatie aan verbetering van dit proces om de centrale regie te verbeteren. De capaciteit van team inkoop is uitgebreid. De inkopen die via het team inkopen lopen, worden volgens de Europese aanbestedingsrichtlijnen uitgevoerd, maar nog niet alle omvangrijke inkopen zijn Europese aanbesteed.

In 2020 is een opleiding gegeven aan (bijna) alle budgetbeheerders over de te volgen inkoopprocedure. Het ligt in de lijn der verwachtingen om dit programma aan alle nieuwe budgethouders aan te bieden.

1. Naleving Europese aanbestedingsregels (2/2)

Risico

Door het ontbreken van een signaleringsmiddel wordt het risico gelopen dat een omvangrijke inkopen niet volgens de juiste spelregels wordt gedaan en is sprake van een onrechtmatigheid.

In 2018 en 2019 heeft het onrechtmatig inkopen geleid tot een controleverklaring met beperking voor de rechtmatigheid.

Tijdens de interimcontrole hebben wij geconstateerd dat de onrechtmatigheden zodanig van aard zijn dat dit mogelijk wederom leidt tot een significante fout in de jaarrekening.

Aanbeveling

Wij adviseren u toe te zien op de volledigheid van het contractenregister.

Wij adviseren u nogmaals een aanbestedingskalender op te stellen op basis van het contractenregister om zo tijdig te kunnen signaleren dat contracten opnieuw afgesloten moeten worden.

Daarnaast adviseren wij het College het belang van het rechtmatig inkopen structureel onder de aandacht te brengen bij alle budgetbeheerder.

Wij adviseren u door het invoeren van een digitaal bestelportaal de te volgen inkoopprocedure af te dwingen.

Top-3 risico

Gevolgen jaarrekeningcontrole

De naleving van de aanbestedingsregels zullen u en wij aanvullend achteraf vaststellen. Wij zullen deze aanvullende controles beoordelen.

Eventueel onterecht niet Europees aanbestede-inkopen leiden tot een onrechtmatigheid in de jaarrekening.

2. Onderbouwing prestaties

Bevinding 2018-2020

Budgetbeheerders kopen zelf in én accorderen de factuur ook. Eén keer per jaar wordt achteraf een steekproef uitgevoerd op de rechtmatigheid van de prestatie. Hiermee wordt (achteraf) vastgesteld of alle inkopen rechtmatig zijn geweest. Als een onregelmatigheid op dit gebied zich zou voordoen dan zijn de gevolgen (te) groot. Uw organisatie geeft aan dat het toevoegen van een rol in het proces ten behoeve van de autorisatie van de levering van de prestatie niet wenselijk is gezien de veelheid en diversiteit van de activiteiten. De verantwoordelijkheid voor de controle op de prestatielevering en het controleerbaar vastleggen daarvan ligt primair bij de uitvoerende teams.

Follow-up 2019-2020

In de afgelopen jaren kwam uit de resultaten van deze steekproef geen onrechtmatigheid. Voor 2020 wordt deze steekproef weer uitgevoerd. De eerste uitkomsten van deze steekproef vragen nader onderzoek omdat de onderliggende onderbouwing nog ontbreken.

Risico

Door het ontbreken van een scheiding tussen de goedkeuring van de geleverde prestatie en de autorisatie van de factuur wordt het risico gelopen dat er geld uit de gemeente gaat zonder dat daar een prestatie tegenover staat.

Top-3 risico

Aanbeveling

Wij adviseren u

- *Het vier-ogen-principe geautomatiseerd af te dwingen waarbij een budgetbeheerder bestelt en een andere medewerker autoriseert voor de geleverde prestatie.*
- *De onderbouwing van de geleverde goederen en/of diensten digitaal vast te leggen bij iedere factuur*
- *De kwaliteit van de onderbouwingen van de geleverde prestatie steekproefsgewijs middels verbijzonderde interne controle uit te voeren.*

Gevolgen jaarrekeningcontrole

De uitkomsten van de steekproef 2020 zullen wij beoordelen. Het niet kunnen aantonen van de geleverde prestatie of dienst leidt tot een onzekerheid in de controle van de jaarrekening.

3. Volledigheid baten bouwleges

Bevinding 2020

De vergunningen bouwleges worden geregistreerd in de software applicatie GISVG. Deze software applicatie is in de loop van 2020 vervangen door Squit. Gedurende 2020 is er een periode gebruik gemaakt van beide systemen omdat niet alle aanvragen overgenomen zijn in Squit.

De facturen worden handmatig in de financiële administratie opgesteld. Er is geen koppeling tussen de subadministratie voor het afgeven van de vergunningen en de verantwoording van de opbrengst in de financiële administratie, ook niet door middel van een export handmatig in te lezen.

Tijdens onze controle is naar voren gekomen dat bij een legesfactuur de in rekening gebrachte tarieven niet overeen komen met de tarieven volgens de verordening.

Vanuit Squit is het niet mogelijk om een overzicht te maken met daarin de verstrekte vergunningen om zo een toets uit te voeren op de volledigheid van de verantwoorde opbrengsten in de financiële administratie. Er heeft een interne toets plaatsgevonden op de juiste invoer van de tarieven in Squit, maar de invoer kan aangepast worden gedurende het proces.

Daarnaast zijn de ontvangen bouwleges op diverse grootboeksoorten in de financiële administratie geboekt waardoor ook niet uit de financiële administratie een overzicht is uit te draaien van de totale bouwleges. Er is in 2020 geen periodieke aansluiting tussen de subadministraties Squit en GISVG en de financiële administratie gemaakt.

Top-3 risico

Er vindt geen interne controle op de afdeling plaats op de rechtmatigheid van de versterkte vergunningen.

Op dit moment is door het ontbreken van de basisinformatie (verstrekte vergunningen uit Squit) het niet mogelijk een verbijzonderde interne controle uit te voeren.

Risico

Door het ontbreken van inzicht in de afgegeven vergunningen en een automatische koppeling tussen het afgeven van de vergunning en de daarbij behorende facturenstroom is de volledigheid van de opbrengst niet gegarandeerd.

Aanbeveling

Wij adviseren u

- voor het jaareinde overzichten te verkrijgen van alle in 2020 verstrekte vergunningen (zowel GISVG en Squit);
- een toets uit te voeren op de volledigheid van de gefactureerde bedragen;
- een toets uit te voeren op de juistheid van de gehanteerde tarieven;
- de mogelijkheid tot het wijzigen van de tarieven bij het opstellen van de facturen in te perken;
- Vanaf 2021 periodiek de aansluiting te maken tussen de subadministratie en de financiële administratie.

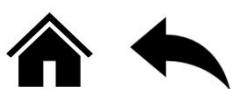

3. Volledigheid baten bouwleges

Gevolgen jaarrekeningcontrole

De uitkomsten van de verbijzonderde interne controle zullen wij beoordelen. Indien er geen rapportage opgeleverd kan worden van alle in 2020 verstrekte vergunningen leidt dit tot een onzekerheid in de controle. De omvang van de leges bedraagt overigens circa € 820.000.

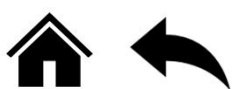
Top-3 risico

Overige risico's en aanbevelingen

Aanbevelingen

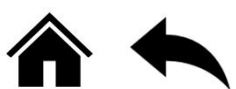
Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2020
Inkopen en betalingen Bestellingen > € 50.000 (ML 2018)	Bestellingen groter dan € 50.000 dienen door 2 personen te worden geautoriseerd, te weten de budgetbeheerder en de budgetbeheerder. Dit wordt niet afgedwongen in het systeem.	<i>Wij <u>adviseren</u> u de bestelprocedure zodanig geautomatiseerd in te richten dat de routing van een bestelling groter dan € 50.000 verplicht langs 2 personen gaat.</i>	Nog geen actie.
Inkopen en betalingen Verplichtingen (ML 2018)	Er is geen verplichtingenadministratie aanwezig. Uit de interne controle en onze controle blijkt dat een aantal opdrachten niet beschikbaar is. Hoe wordt de juistheid van de gefactureerde goederen en diensten dan gecontroleerd?	<i>Wij <u>adviseren</u> u een verplichtingenadministratie in te richten teneinde een toets uit te kunnen voeren op de juiste facturatie en de volledigheid van de verplichtingen in beeld te hebben.</i>	Nog geen actie Het oppakken van deze aanbeveling heeft nog geen prioriteit. De actie volgt na het wegnemen van de onrechtmatige inkoopprocessen en de organisatie leren plannen en sturen op budgetprognoses.

Overige risico's en aanbevelingen

Aanbevelingen

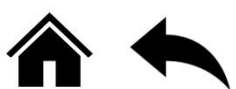
Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2020
Inkopen en betalingen Contracten (AV 2019)	Ook voor de opdrachten die op basis van een Europese aanbesteding worden gegund wordt geen separaat contract gemaakt. De documenten behorend bij de aanbesteding zijn als 'overeenkomst' aangemerkt. Door de hoeveelheid documenten en de wijzigingen in de afspraken gedurende het proces van aanbesteden (aanvullingen in de nota van inlichtingen) zijn de uiteindelijke afspraken niet altijd eenduidig te herleiden.	Wij <u>adviseren</u> u van alle aanbestedingen een contract op te stellen waarin de definitieve afspraken op een rij worden gezet.	Nog geen actie
Inkopen en betalingen Juistheid registratie facturen 2020	Tijdens onze controle is naar voren gekomen dat de BTW op een factuur niet juist is verwerkt. In 2020 is nog geen verbijzonderde interne controle uitgevoerd op de juiste verwerking van de inkoopfacturen. Hierdoor ontstaat het risico dat de BTW onjuist wordt afgedragen.	Wij <u>adviseren</u> u de verbijzonderde interne controle op de juistheid van de boekingen over 2020 uit te voeren.	Nieuwe bevinding

Overige risico's en aanbevelingen

Aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2020
WMO en jeugd Rechtmatigheid beschikkingen 2020	<p>De aanvraag van de voorzieningen WMO en jeugd en het afgeven van de beschikking worden door 1 persoon uitgevoerd.</p> <p>In 2020 is geen verbijzonderde interne controle uitgevoerd op de rechtmatige verstrekking van de beschikkingen WMO en jeugd.</p> <p>Hierdoor ontstaat het risico dat een beschikking niet op rechtmatige gronden wordt uitgevoerd.</p>	<p><i>Wij <u>adviseren</u> u interne controle binnen het team uit te laten voeren om de rechtmatigheid van de beschikkingen te toetsen.</i></p>	<p>Nieuwe bevinding</p> <p>Voor 2021 is op de WMO en jeugd wel een verbijzonderde interne controle ingepland.</p>
Jeugd Tijdigheid beschikkingen 2020	<p>De beschikkingen worden afgegeven na de formele termijn die hiervoor wettelijk is voorgeschreven. De meldingsdatum wordt ruim omschreven in het dossier. Dit betreft de formele rechtmatigheid.</p> <p>Hierdoor ontstaat het risico dat cliënten in bezwaar gaan tegen beschikkingen.</p>	<p><i>Wij <u>adviseren</u> u de doorlooptijden van de beschikkingen jeugd te beperken tot de wettelijk voorgeschreven termijnen.</i></p>	<p>Nieuwe bevinding</p> <p>In 2020 heeft dit probleem zich voorgedaan als gevolg van onderbezetting van het team. In de loop van 2020 is de tijdigheid verder gewaarborgd.</p>

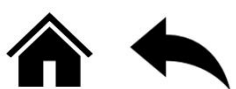

Overige risico's en aanbevelingen

Aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2020
Subsidie Verstreking (ML 2019)	<p>Binnen de gemeente zijn diverse subsidieregelingen geldig. Elke subsidieregeling kent zijn eigen voorwaarden en eisen om subsidie te ontvangen. Er is geen uniforme procedure voor de vaststelling van de verstrekte subsidies. De subsidieverstreking wordt door diverse budgetbeheerders uitgevoerd. Er is geen centrale vastlegging van alle verstrekte subsidies.</p> <p>Hierdoor ontstaan diverse risico's met betrekking tot bevoegdheden tot het verstrekken van subsidies, de tijdigheid van de verstrekkingen en de vaststellingen van subsidies en de volledigheid van prognoses inzake de verstrekte subsidies.</p> <p>Er is vooralsnog in 2020 nog geen verbijzonderde interne controle uitgevoerd op het proces subsidieverstreking</p> <p>In de organisatie is het project 'Impuls Subsidies' opgestart om zodoende tot een meer uniform proces te komen.</p>	<p>Wij <u>adviseren</u> u het project <i>Impuls Subsidies</i> waarbij het proces wordt geoptimaliseerd af te ronden</p>	Nog geen actie
		<p>Wij <u>adviseren</u> u een centraal subsidie register in te stellen.</p>	Nog geen actie
		<p>Wij <u>adviseren</u> u de vaststelling te laten uitvoeren door een andere ambtenaar dan de verstrekker</p>	Niet overgenomen
		<p>Wij <u>adviseren</u> u een uniforme toetsing op te stellen ten behoeve van de vaststelling.</p>	Gereed
		<p>Wij <u>adviseren</u> u de tijdigheid van de vaststelling te bewaken</p>	Gereed

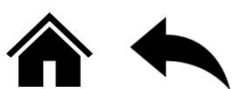
Het subsidiebureau heeft de rol de tijdigheid van de vaststelling te bewaken.

Overige risico's en aanbevelingen

Aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2020
Leerlingen Vervoer Juistheid kosten (ML 2019)	<p>De beschikking voor leerlingenvervoer wordt afgegeven door de gemeente Berkelland. Bij ontvangst van de factuur van ZOOV (ingekocht vervoer) wordt niet getoetst of de levering overeenkomt met de beschikking. Hierdoor ontstaat het risico dat er afwijkend gefactureerd is dan volgens de beschikking is toegestaan.</p> <p>ZOOV heeft aangegeven over 2019 een verantwoording per deelnemende gemeente op te leveren met daarin de kosten. Deze verantwoording wordt gewaarmerkt door een accountant op de geleverde prestatie en de juistheid van de onderliggende beschikking.</p>	<p><i>Wij <u>adviseren</u> u toezicht te houden op de ontvangst van de verantwoording van ZOOV en de verantwoorde kosten af te stemmen met de financiële administratie van de gemeente Berkelland.</i></p>	<p>Gereed</p> <p>Een gewaarmerkte verantwoording ZOOV over 2019 is ontvangen. Voor 2020 zal deze ook door ZOOV opgeleverd worden.</p>
Grond exploitatie (ML 2018)	<p>De planexploitaties worden door de planeconoom opgesteld. Hij maakt hiervoor gebruik van informatie uit verschillende bronnen. Op de planexploitaties vindt zelfcontrole plaats door de planeconoom maar geen interne controle door een andere functionaris. Door de afhankelijkheid van 1 persoon is er een kwetsbare situatie.</p>	<p><i>Wij <u>adviseren</u> u een onafhankelijke partij een beoordeling uit te laten voeren op de juistheid van de gehanteerde parameters en de redelijkheid van de veronderstellingen van de verwachte lasten en baten.</i></p> <p><i>Wij <u>adviseren</u> u de rekenkundige juistheid van de berekeningen te toetsen.</i></p>	<p>Advies wordt niet overgenomen.</p> <p>Als accountant zijn wij genoodzaakt om zelf deze expertise in te huren om aan de eisen van onze vaktechniek te kunnen voldoen.</p> <p>Onderhanden</p> <p>Voor 2020 zal dit nog in gang worden gezet.</p>

Overige risico's en aanbevelingen

Aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2020
Opbrengst verhuur Volledigheid 2020	De registratie van de verhuurde panden vindt plaats in Excel. Er is geen waarborg dat deze registratie volledig is. De facturatie wordt uitgevoerd door de vastgoedbeheerders. Er vindt geen controle plaats op de tijdigheid van de in rekening gebrachte huur Er vindt geen controle plaats op de juistheid van de huurprijs (kostprijsdekkend, marktconform).	<i>Wij <u>adviseren</u> u een verbijzonderde interne controle in 2020 uit te voeren op de tijdigheid en volledigheid van de gefactureerde huur.</i>	Nieuwe bevinding
		<i>Wij <u>adviseren</u> u een toets uit te voeren op de hoogte van de huurprijzen in het kader van de wet Markt en Overheid.</i>	Nieuwe bevinding
Dienstverlening derden 2020	De gemeente Berkelland verricht dienstverlening voor andere entiteiten. Voor de WSW van Winterswijk en Oost Gelre voert zij de salarisadministratie uit. De onderliggende dienstverleningsovereenkomsten zijn niet meer geldig in 2020.	<i>Wij <u>adviseren</u> u nieuwe dienstverleningsovereenkomsten voor 2020 en 2021 af te sluiten.</i>	Nieuwe bevinding

Aandachtspunten jaarrekening

Aandachtspunten opstellen jaarrekening

Op basis van de beoordeling van de interne processen en controles stellen wij aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole op.

De werkzaamheden wij hiervoor verrichten worden afgestemd met uw organisatie.

In het kader van de jaarrekeningcontrole vragen wij uw specifieke aandacht voor:

1. De op te leveren documenten voor de jaarrekeningcontrole vragen wij op via het SKN-aanleverportaal. Begin januari krijgt u hiervoor toegang;
2. Het uitvoeren van een check op de volledigheid en juistheid van de oplevering;
3. Uitvoeren van het intern controleprogramma zodat de interne controles tijdig afgerond zijn, onder meer de Europese aanbestedingen;
4. De finale kwijting inzake de continuïteitsbijdrage zorgaanbieders tijdig in gang te zetten;
5. Het normenkader voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole voor te leggen aan de Raad;
6. Juistheid verwerking van SiSa in de jaarrekening, inclusief TOZO;
7. De oplevering van de onderbouwing voor de geleverde prestaties;
8. Een vergelijking te maken met de WOZ waarde en boekwaarde van panden ten behoeve van een juiste waardering van de leegstaande objecten in de materiele vaste activa;
9. Een toetsing uit te voeren op de actualiteit van de beheerplannen;
10. De rekenkundige juistheid van de berekeningen grondexploitatie te laten toetsen.

Planning

De afronding van WMO & Jeugd (2^e half jaar) is gepland in week 2.

De controle op de verantwoording salariskosten SDOA, WSW Winterswijk, WSW Oost Gelre, STAT, WBO, Slinge Werkt is gepland in week 4.

De jaarrekeningcontrole is gepland in week 14 en 15.

Jaarrekening

Ontwikkelingen in de wetgeving

Wijzigingen wet- en regelgeving

Uw organisatie heeft continu te maken met veranderende wet- en regelgeving. De komende periode zijn er veel wijzigingen die een groot effect hebben op uw organisatie. Wij brengen de volgende wijzigingen specifiek onder uw aandacht:

Besluit begroting en verantwoording (BBV)

In september heeft de commissie BBV de notitie “Meerjarig Financieel inzicht voor de raad” uitgebracht. Deze notitie is opgesteld om de gebruiker (met name de raadsleden) uitleg te geven hoe de diverse onderdelen uit de begroting en jaarrekening in samenhang gezien kunnen worden om een oordeel te vormen over de financiële positie van de gemeente en/of de gevolgen te overzien van bepaalde beleidskeuzes voor de ontwikkeling van die financiële positie.

Er zijn er tot op heden geen wijzigingen in de verslaggevingsvoorschriften bekend.

Ontwikkelingen

IT Security

Daar waar in de fysieke wereld de bedreigingen eenduidig zijn te onderkennen, geldt voor de digitale wereld dat dezelfde bedreigingen bestaan, echter niet direct zichtbaar zijn. Er is sprake van dezelfde dreiging in een nieuw jasje. Sommige zaken zijn digitaal niet vanzelfsprekend:

- Met wie communiceer ik? Weet ik zeker dat het degene is die hij/zij beweert te zijn?
- Merk ik het als iemand heeft ingebroken?
- Kan de aanvaller worden gevonden en gestraft?

Daarbij komt dat de aanvalsmethodieken in de digitale wereld anders zijn dan in de fysieke wereld:

- Aanvallen hebben meer bereik en komen vaker voor;
- Aanvallen zijn van grotere schaal en kunnen meer schade aanrichten;

Dit komt onder andere doordat aanvallen ook bij 'lagere payoff' de moeite waard zijn. Daarnaast kunnen aanvallers gemakkelijk informatie verzamelen zonder dat dit wordt opgemerkt. Ook kunnen aanvallen vanuit elk land plaatsvinden waardoor dreiging plaatsonafhankelijk is. De aanvallers hebben tegenwoordig relatief weinig kennis nodig, op het darkweb kunnen gemakkelijk tools worden gekocht voor aanvallen.

Een en ander samenvattend kan worden geconcludeerd dat de risico's uit hoofde van IT groot zijn.

Ontwikkelingen

IT security of Cyber-security is recent dan ook een veelbesproken thema dat ook onder de aandacht is gebracht door de minister van Justitie en Veiligheid. Uit onderzoek blijkt dat veel bedrijven nog niet 'cybersecure' zijn. De risico's worden onderschat hetgeen leidt tot onvoldoende beveiligingsmaatregelen.

Vragen die hierbij gesteld kunnen worden zijn onder meer:

- Wie wil onze organisatie aanvallen? (georganiseerde misdaad, terroristen, 'hactivists', scriptkiddies);
- Met welk doel zou men onze organisatie willen aanvallen? (Financieel, industrieel, ideologisch, politiek, prestige);
- Op welke doelen richten de aanvallers zich? (creditcardgegevens, intellectuele eigendommen, identiteiten, verstoren van de business);
- Wat zijn de kroonjuwelen van de organisatie, welke data moet extra goed beveiligd zijn?;
- Wat is de impact van de aanval? (reputatieschade, persoonlijke schade, vertrouwelijke gegevens op straat, systemen niet meer beschikbaar);
- Op welke manier kan men schade berokkenen? (DDoS aanval, phishing, malware, fysiek, onbevoegd toegang etc.).

Binnen de organisatie is extra aandacht voor de informatiebeveiliging. Eventuele extra mogelijke maatregelen om een cyberaanval worden serieus opgepakt.

Afsluiting

Wij hebben de concept managementletter besproken

Afstemming

Deze managementletter is tot stand gekomen in overleg met en na afstemming met de betrokken ambtenaren en het College. Een samenvatting van deze brief wordt besproken in de auditcommissie.

Wij adviseren het College de opvolging van de aanbevelingen schriftelijk te delen met de auditcommissie.

Afsluiting

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA w.g. mevr. H.G.J. de Feiter RA

Afsluiting

Toegevoegde waarde die bijdraagt aan uw duurzame succes

Samenwerkende specialisten

Binnen Stolwijk Kennisnetwerk bundelen wij een aantal kennisgebieden op financieel, bedrijfskundig, economisch en personeelsniveau. Vanuit deze verschillende disciplines hebben wij een 360 graden overzicht, zodat wij u beter en vollediger kunnen adviseren. Deze aanpak, waarbij specialisten en generalisten nauw samenwerken, leidt ertoe dat wij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het duurzame succes van uw organisatie. Hoe wij dat doen? Dat leest u in het transparantieverslag op onze website.

Uw succes > www.stolwijkkennisnetwerk.nl